

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ В 2006 РОЦІ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЇЇ ПОДАЛЬШОЇ РОБОТИ

Доповідь президента НАН України академіка НАН України
Б.Є. ПАТОНА на сесії Загальних зборів НАН України

У звітному періоді наукові колективи Національної академії наук продовжували наполегливо працювати. Підсумки їхнього пошуку розглянуто напередодні Загальними зборами відділень. Вони також детально висвітлені в проекті Звіту за 2006 рік, з яким усі ви мали змогу ознайомитися. Тому дозвольте навести лише окремі приклади вагомих результатів і зосередити вашу увагу на узагальненій оцінці та завданнях подальшої діяльності Академії.

Математики дослідили і розв'язали пряму та обернену задачі теорії багатоканального розсіювання. Це дало можливість розробити метод відновлення параметрів складних дискретних систем.

У галузі інформатики створено та введено в дослідну експлуатацію три суперкомп'ютери, зокрема найпотужніший в Україні та один з найпотужніших у країнах СНД.

Механіки встановили закономірності формування у шаруватих хвильоводних системах хвильових збурень, що локалізовані поблизу поверхні розділу. Українські фізики спільно з англійськими колегами запропонували та реалізували ідею створення акустичного лазера, що працює у терагерцовому діапазоні частот. Цей прилад може ефективно використовуватися для модуляції світлових хвиль в оптоелектронних пристроях. До речі, Американський інститут фізики розцінив це досягнення як одне з найважливіших у галузі фізики в 2006 році.

Астрономи побудували нову класифікацію комет, що ґрунтується на розсіянню і тепловому випромінюванні космічного пилу.

У галузі наук про Землю обґрунтовано перспективи подальшого нарощування вітчизняної сировинної бази вуглеводнів. Визначено першочергові прогнозно-пошукові об'єкти для відкриття значних за запасами родовищ.

Матеріалознавцями створено діагностичну систему, основою якої є новий метод неруйнівного контролю якості — це так звана електронна ширографія. Система дає змогу отримувати інформацію про наявність дефектів у вигляді як інтерференційних смуг, так і тривимірних картин деформованого стану об'єктів.

Учені-енергетики запропонували принцип синтезу структур електроенергетики і теплозабезпечення з глибокими зворотними зв'язками. Це відкриває нові можливості підвищення динамічної стійкості електроенергетичної системи та енергоекономічних характеристик системи теплозабезпечення.

У сфері ядерної фізики та енергетики розвинуто концепцію нового типу реактора на швидких нейтронах, що працює у режимі хвилі ядерного горіння.

Хіміки запропонували метод отримання нанотрубок з несиметричними функціями. На цій основі вперше створено молекулярні діоди з високою асиметрією електропровідності. Спільно з енергетиками розроблено високоефективні каталізатори процесів отримання водню.

У галузі наук про життя клоновано ген фактора, що інгібує лейкемію, який необхідний для дослідження стовбурових клітин. Отримані трансгенні клітинні лінії та

рослини, які продукують рекомбінантні білки — компоненти вакцини проти туберкульозу.

Учені-економісти з'ясували вплив валового і чистого нагромадження на капіталізацію економіки та визначили масштаби диспропорцій у територіальному розподілі реального капіталу. На цій основі розроблено рекомендації щодо оптимізації відтворювальної структури капіталотворення.

Значним внеском у розвиток соціогуманітарних наук стало завершення фундаментального дослідження етнічної та етнокультурної історії України, видання таких праць, як «Громадянське суспільство в Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку», «Історія українського селянства. У 2-х томах».

Створено лінгвістичний корпус обсягом понад 42 млн слововживань, видано 5-й том семитомного «Етимологічного словника української мови».

Достатньо високий рівень досліджень і результатів, отриманих нашими вченими, підтверджений на багатьох міжнародних наукових конференціях, симпозіумах і семінарах. До речі, торік установи Академії стали організаторами або співорганізаторами більш як 600 таких форумів — і в Україні, і за її межами.

Важливою ознакою є і підвищення публікаційної активності. В 2006 році вітчизняні науковці видали понад 800 праць, у тому числі 560 монографій. Опубліковано більше 24 тис. статей, з яких майже 4,5 тис. — у провідних закордонних журналах.

Значну роль у забезпеченні розвитку досліджень на сучасних наукових напрямках відіграють цільові програми досліджень Академії, конкурсний відбір наукових і науково-технічних проектів. Загалом обсяги програмно-цільової та конкурсної тематики зросли минулого року на третину. У її виконанні взяли участь науковці 108 академічних установ.

У зв'язку із завершенням строку виконання переважної більшості цільових програм детально проаналізовано й оцінено результати їх реалізації. На цій основі визначено перспективи подальшого наукового пошуку за відповідними напрямками, переглянуто й уточнено перелік діючих програм.

Зокрема, продовжено виконання досліджень у рамках нового етапу за такими загальноакадемічними комплексними програмами, як «Наноструктурні системи, наноматеріали, нанотехнології», «Проблеми ресурсу і безпеки експлуатації конструкцій, споруд та машин» і «Нові медико-біологічні проблеми та навколишнє середовище людини». Започатковано й нові важливі програми, а саме: «Сенсорні системи для медико-екологічних та промислово-технологічних потреб», «Біомаса як паливна сировина», «Проблеми і перспективи соціально-економічного та політико-правового розвитку України».

Загалом, від 2007 року заплановано виконання 18 цільових комплексних програм. Затверджено також нові цільові програми фундаментальних досліджень по кожному з відділень Академії.

Додам до цього, що на засіданні Президії Академії та Колегії Національного космічного агентства, яке відбулося на початку цього року, започатковано розроблення двох спільних програм міждисциплінарних наукових досліджень НАН України та НКАУ з паритетним фінансуванням.

Безумовно, питома вага програмно-цільової та конкурсної тематики як на загальноакадемічному рівні, так і на рівні відділень має зростати.

Водночас треба обов'язково уникнути розпорошеності коштів і для цього — підвищити вимоги щодо вибору напрямів і проблем, за якими формуються програми та запроваджуються конкурси. Це є важливим завданням усіх секцій і відділень Академії.

Велика увага приділялася питанням координації фундаментальних досліджень в Україні.

До Уряду надіслано проект постанови щодо внесення змін у Положення про відповідну Міжвідомчу раду. Ці зміни спрямовані на конкретизацію та розширення завдань і повноважень Ради, підвищення її статусу. Академія розробила й основні положення порядку координації фундаментальних досліджень, які після розгляду та схвалення Радою президентів академій наук України також направлено до Кабінету Міністрів.

Розпочато роботу з формування відділеннями Академії переліку найважливіших напрямів фундаментальних досліджень. Передбачається, що за цими напрямами будуть створені координаційні плани. І, безумовно, вони міститимуть проблемно орієнтовану тематику досліджень усіх наукових установ і вищих навчальних закладів України.

Вагому роль у цій важливій справі має відігравати експертна оцінка Національною академією наук тематики всіх фундаментальних досліджень, що плануються до фінансування із загального фонду Державного бюджету. Нагадаю, що ця робота минулого року була ініційована Кабінетом Міністрів, а відповідна правова норма включена до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік».

Усього до Експертної ради при НАН України надійшли матеріали з більш як 3,5 тис. тем від 10-ти головних розпорядників бюджетних коштів, зокрема, близько 1650 тем виконуються установами нашої Академії. До оцінки тематики були залучені наукові ради і комітети, понад 200 провідних учених з вищих навчальних закладів, державних галузевих академій. Експертна оцінка засвідчила досить високий науковий рівень фундаментальних робіт. Водночас, і це підтверджує неформальний

і принциповий характер експертизи, чимало тем (майже 25%) були відхилені як прикладні за своїм змістом або недоцільні для виконання.

На нашу думку, висновки Експертної ради мають зберігати чинність протягом усього періоду виконання фундаментальної теми. Надалі експертиза має здійснюватися лише з нових тем, що пропонуються на черговий бюджетний рік. І робити це треба заздалегідь — під час формування головними розпорядниками коштів бюджетних пропозицій. Такий порядок, запропонований Академією, у лютому ц. р. був підтриманий Кабінетом Міністрів. Ще раз хотів би наголосити на тому, що експертиза фундаментальної тематики має виняткове значення для підвищення рівня координації та ефективності наукових досліджень.

Одним із головних пріоритетів у діяльності Академії, як і в попередні роки, було наукове забезпечення розв'язання актуальних загальнодержавних проблем.

Кабінет Міністрів затвердив доопрацьовані Стратегію демографічного розвитку України на 2006–2015 роки та Стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року. Підготовлено проекти Концепції комплексної державної програми енергоефективності та енергозбереження і Концепції державної етнонаціональної політики України. Уряду надані також пропозиції до проекту Бюджетної стратегії на 2008–2010 роки.

Важливі питання розвитку науково-технічної сфери України, її законодавчого забезпечення були розглянуті на спільному засіданні Президії Академії та профільного комітету Верховної Ради, яке відбулося у листопаді 2006 року.

Наші науковці активно працювали над розв'язанням проблеми технологічного переозброєння виробництва, інноваційного розвитку економіки. Так, була підписана угода про співробітництво з АНТК

ім. О.К. Антонова, спрямована на науково-технічне забезпечення високої конкурентоспроможності вітчизняних літаків. І слід зазначити, що спільна робоча група на цей час розглянула понад 120 пропозицій наших учених. Окремі з них уже почали реалізовувати.

Налагоджена співпраця і з Мінбудом України у напрямах ресурсо- та енергозбереження, комунальної теплоенергетики, безпечної експлуатації споруд та інженерних мереж тощо. До міністерства передано близько 50 проектів, більшість з яких отримала позитивну оцінку. І ми сподіваємося, що недовге створення на його базі двох міністерств не завадить справі.

Суттєвого розширення науково-технологічних досліджень, плідної співпраці науковців і фахівців потребує і розвиток атомної енергетики. Альтернативи їй, і це підтверджують світові тенденції, не існує. Нагадаю, що Україна виробляє близько половини електроенергії на АЕС і за цим показником посідає 5-те місце у світі. На нашу думку, настав час створити Національну програму розвитку атомної енергетики. Вона має об'єднати науковий, промисловий та ресурсний потенціал України. Академічні установи відповідного профілю, Відділення ядерної фізики та енергетики мають докласти всіх зусиль для формування такої програми. Необхідно також тісно співробітничати зі створеним нещодавно Укратомпромом. Водночас слід визнати, що в окремих випадках нам усе ще бракує наполегливості у практичній реалізації пропозицій щодо розв'язання важливих для держави проблем. Це стосується, зокрема, пропозицій щодо розвитку біологічного землеробства в Україні. Минулого року вони були напрацьовані спільною з Українською академією аграрних наук Міжвідомчою радою з проблем АПК. Але ці пропозиції досі не знайшли свого втілення в конкретних рішеннях на державному рівні. Те саме трапилося і з поданою до Уряду

аналітичною запискою щодо забезпечення населення України лікарськими препаратами вітчизняного виробництва.

Висновок тут може бути лише один: не можна вважати справу завершеною поданням тих чи інших пропозицій, треба наполегливо працювати та домагатися їх реалізації.

Ще кілька узагальнень щодо інноваційної діяльності в Академії. Торік було виконано 49 відібраних за конкурсом науково-технічних (інноваційних) проектів. І, що дуже важливо, значна частина результатів робіт за цими проектами впроваджується на підприємствах-партнерах, а за окремими розробками вже організовано серійний випуск продукції. Однак рівень підготовки та конкурсного відбору таких проектів треба істотно підвищити. І передусім — подолати негативну тенденцію збільшення кількості дрібних проектів. Загалом на підприємствах різних галузей народного господарства у 2006 році впроваджено понад 2000 розробок установ Академії.

Досить інтенсивними були й зовнішньоекономічні зв'язки. Так, виконано роботи по 350 контрактах із зарубіжними партнерами, а їх обсяг порівняно з 2005 роком зріс майже на 30%. До речі, останнім часом велику зацікавленість щодо розробок Академії у галузі авіаційного матеріалознавства виявила корпорація «Боїнг». Причому відповідні інститути НАН України визнані фахівцями корпорації як науково-дослідні організації найвищого рівня та пріоритетні для співробітництва.

Результатом інноваційної діяльності вітчизняних учених стало й збільшення (близько 600) одержаних патентів на винаходи та корисні моделі, укладення понад 60 ліцензійних угод і контрактів.

Але якщо бути відвертими, слід визнати, що ці показники, як і загальна кількість впроваджених розробок, не набагато кращі за показники 2005 року. І, зрозуміло, робо-

ту з практичного використання наукових результатів необхідно значно посилити. Зокрема, все ще недостатньо використовуються можливості технологічних парків. Зазначу, що торік випуск ними інноваційної продукції становив понад 1,1 млрд грн. І це непоганий показник, якщо зважати на складні умови їхньої діяльності. Але майже весь цей обсяг забезпечили лише три технопарки, засновниками яких є інститути електрозварювання, монокристалів і фізики напівпровідників. І, на нашу думку, подальше перетворення технологічних парків на реальний фактор прискорення інноваційного розвитку потребує не тільки удосконалення відповідної нормативно-правової бази, а й значно більшої уваги до них та участі в їхній роботі інститутів Академії.

Значний резерв існує також на регіональному рівні. Поновлений минулого року Типовий статут регіонального наукового центру передбачає організацію роботи з формування банку даних високоефективних розробок та інновацій, підготовки проектів залучення інвестицій до інноваційної діяльності. Головне тепер, щоб усе це не залишилося на папері, а відбулися конкретні позитивні зрушення.

І, нарешті, для подальшого розширення інноваційної діяльності нашим секціям, відділенням й інститутам слід налагоджувати тісну взаємодію з галузевими міністерствами, крупними виробничими структурами і, безперечно, з Державним агентством України з інвестицій та інновацій.

Протягом останніх п'яти років нагромаджено значний досвід реальної інтеграції академічної науки і освіти. Створено понад 60 спільних науково-навчальних структур, факультетів, лабораторій, філій кафедр тощо. Втричі збільшилася кількість укладених угод про співробітництво між установами Академії та вищими навчальними закладами. Щорічно розробляється

майже 300 спільних наукових проектів. Тільки торік вийшло в світ понад 70 спільних монографій.

Підсумки та перспективні напрями інтеграційних процесів розглянуто у листопаді минулого року на спільному засіданні Президії Академії та Колегії Міністерства освіти і науки. Затверджено конкретні заходи, спрямовані на поглиблення співпраці, створено спільну комісію з питань інтеграції. Робота з практичної реалізації цих заходів має стати важливим завданням не тільки нашої спільної комісії, а й усіх, без винятку, секцій, відділень та наукових установ Академії. Дуже серйозну увагу треба звернути і на розроблення Державної програми інтеграції науки й освіти. Проект концепції цієї програми готується НАН України спільно з Міністерством освіти і науки. Слід докласти всіх зусиль, щоб програма була затверджена та почала виконуватися вже з 2008 року.

Упродовж звітнього періоду тривала співпраця з Московським фізико-технічним інститутом з цільової підготовки фахівців для нашої Академії. До речі, Фізтех минулого року відзначив своє 60-річчя, а нещодавно в Москві відбулася наша зустріч зі студентами його Київського відділення. Інститутам Академії, на базі яких діють кафедри цього відділення, треба активніше підтримувати своїх студентів, сприяти їх творчому зростанню та залученню до роботи в Академії після завершення навчання.

Розширювалася і поглиблювалася участь учених Академії у міжнародному науковому співробітництві. На відміну від минулих років, переважна більшість пролонгованих або нових підписаних НАН України угод, а загалом їх діє нині понад 90, має конкретне наповнення та стає реальною основою для співробітництва. Одним із свідчень цього є те, що тільки за міжакадемічними угодами наші вчені у 2006 році

виконували близько 100 спільних проєктів з науковцями з Польщі, Угорщини, Болгарії, Чехії, Словаччини та Румунії. Продовжувалася плідна співпраця з Міжнародним інститутом прикладного системного аналізу, Українським науково-технологічним центром, Національним центром наукових досліджень Франції, Радою з науки і техніки Турецької Республіки. Підписана угода про співробітництво з CERN – Європейською організацією ядерних досліджень. НАН України прийняли повноправним членом до Міжнародного союзу академій наук.

Чільне місце посідав розвиток творчих зв'язків з Російською академією наук. Зокрема, розпочалося виконання відібраних за конкурсом спільних із Сибірським відділенням РАН інтеграційних проєктів у галузі фундаментальних досліджень.

Активні міжакадемічні контакти здійснювалися в рамках Міжнародної асоціації академій наук. Вони сприяли координації зусиль для розв'язання актуальних наукових проблем, обміну науковою та науково-технічною інформацією, розвитку зв'язків з впливовими міжнародними організаціями – ЮНЕСКО, Всесвітньою організацією інтелектуальної власності тощо.

Вагомим свідченням подальшої інтеграції вчених Академії у світове наукове співтовариство є постійне зростання кількості грантів від міжнародних та зарубіжних фондів. Торік НАН України отримала їх близько 600, що на 20% більше, ніж у 2005 році. Позитивним є й те, що вперше наші науковці отримали так звані реінтеграційні гранти. Вони надаються вченим для наукової діяльності в Україні після тривалого перебування в зарубіжних наукових центрах.

Важливим завданням тепер є забезпечення активної участі науковців Академії у проєктах 7-ї Рамкової програми Єврокомісії. Це потребує надання їм необхідної ін-

формаційної та консультативної допомоги, і, головне, – серйозної уваги до цього питання з боку керівників наших інститутів.

Постійна наполеглива робота проводилася з фінансового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення досліджень. План бюджетного фінансування Академії був минулого року виконаний у повному обсязі. Він становив майже 1 млрд 197 млн грн, що перевищувало планові показники 2005 року на 23%. Це дало змогу більш як на 20% підвищити, відповідно до зростання мінімальної заробітної плати, посадові оклади працівників. І, головне, – забезпечити цільове фінансування наукових програм та інноваційних розробок, спільних з іноземними колегами наукових проєктів, участі в міжнародних заходах тощо. Понад асигнування, виділені з Державного бюджету, установи Академії самостійно отримали 320 млн грн, що на 45 млн грн більше видатків так званого «спеціального фонду» бюджету у 2005 році.

Зростання обсягів фінансування з усіх джерел надходжень сприяло зміцненню матеріально-технічної бази Академії. Витрати на придбання приладів, обладнання та матеріалів збільшилися, порівняно з попереднім роком, майже на 12%. Зросли також і кошти, спрямовані на централізовану закупівлю імпортованих наукових приладів. Придбано 26 таких приладів на 50 млн грн. Нині вони вводяться в експлуатацію, на їх базі створюються нові центри колективного користування унікальним науковим обладнанням. На цей час в Академії вже функціонує 31 такий центр, ще рік тому їх було лише 18.

Помітні зрушення, знову-таки завдяки цільовому фінансуванню Академією відповідних робіт, відбулися в інформаційно-му забезпеченні наукової діяльності. Зокрема, почала ефективно використовуватися корпоративна система онлайнового до-

ступу до передплачених ресурсів провідних постачальників світової наукової інформації. Впродовж минулого року ця система дала змогу науковцям провести понад 31 тис. користувачьких сесій середньою тривалістю близько 30 хв. Завдяки цьому здійснено більше 100 тис. пошуків, отримано понад 115 тис. рефератів і 320 тис. повних текстів публікацій.

Подальшого розвитку набула академічна інформаційно-обчислювальна система. Побудовано оптоволоконний канал передачі даних за маршрутом Рава-Руська—Львів—Київ—Харків. І що дуже важливо, створено перший в Україні Грід-сегмент, який об'єднує обчислювальні потужності семи інститутів Академії, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка та долучений до світової Грід-мережі.

Щодо перспектив на поточний рік. У Державному бюджеті України на 2007 рік, з урахуванням його коригування у березні ц. р., загальне фінансування НАН України заплановано обсягом 1 млрд 448 млн грн. Це на 21% більше, ніж торік. Витрати на централізоване придбання імпортного наукового обладнання збільшені до 60 млн грн. Важливо, що Академії, на відміну від попередніх двох років, дозволено здійснити цю закупівлю без процедури тендерів, сплати податку на додану вартість і ввізного мита. Нагадаю, що про нагальну необхідність розв'язання цього питання йшлося на сесії Загальних зборів рік тому. І ми вдячні Уряду за підтримку. Але, на жаль, проблема закупівлі товарів, робіт і послуг нашими установами залишається гострою. Навіть для того, щоб зробити замовлення своєму ж дослідному підприємству, інститут вимушений проводити тендер і витрачати на це значний час і чималі державні кошти. Нам необхідно домогтися, щоб установи Національної академії наук були звільнені від таких тендерних процедур, як це зроблено для підприємств оборонно-промислового комплексу.

У бюджеті 2007 року передбачені також цільові кошти на реалізацію крупних проєктів, які виконуються за дорученням Уряду. Це стосується, зокрема, розробки «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на базі вітчизняної супер ЕОМ». Уперше за останні роки виділені й суттєві кошти на морські експедиційні роботи та утримання науково-дослідного судна «Професор Водяницький».

Разом з тим, переважна частина зростання бюджетного фінансування Академії пов'язана, знову таки, з поступовим збільшенням розмірів мінімальної заробітної плати, а також з підвищенням тарифів на комунальні послуги. У зв'язку з цим базове фінансування наших бюджетних установ зросло більш як на 20% порівняно з 2006 роком. Отже, зрозуміло, істотного поліпшення із забезпеченням досліджень необхідними ресурсами за рахунок бюджетних коштів не відбудеться. І це потребує значно діяльнішої роботи наших інститутів із збільшення позабюджетних надходжень. І насамперед — за рахунок так званої госпдогвірної тематики.

Тепер щодо стану кадрового забезпечення. Минулого року залишалася позитивною динаміка якісного складу наукових працівників Академії. Чисельність як докторів, так і кандидатів наук збільшилася, приблизно, на 2%. Докторські дисертації захистили понад 110 науковців, що на 20% перевищує показники 2005 року. Кількість молодих кандидатів наук зросла більш як на 8%, а загалом молодих науковців віком до 35 років — майже на 7%. Науковий ступінь доктора наук отримали чотири молодих учених. Зазначу, що ми не мали жодного молодого доктора наук у наших установах упродовж п'яти попередніх років.

Значною мірою ці та інші позитивні зрушення є наслідком наполегливої роботи, що

протягом тривалого часу проводиться в Академії щодо залучення та закріплення в науковій сфері здібної молоді. Однак усі ми добре усвідомлюємо й те, що стан справ з кадровим забезпеченням залишається все ще вкрай незадовільним. Зокрема, не змінюється вікова структура науковців. Кількість працюючих в Академії пенсіонерів все ще перевищує кількість молодих науковців. Триває еміграція фахівців високої кваліфікації. Минулого року плани захисту докторських і кандидатських дисертацій працівниками наших наукових установ виконано, відповідно, лише на 59 і 78%. Не виконуються й затверджені у перспективних планах показники поповнення академічних інститутів молодими фахівцями. Лише по одному-двох молодих учених мають у своєму складі інститути гідромеханіки, електронної фізики, проблем природокористування та екології, геології та геохімії горючих копалин. Усе це свідчить про те, що керівникам багатьох наших установ необхідно набагато відповідальніше ставитися до питань поліпшення кадрового потенціалу.

І ще про одне. Залучення та закріплення в наукових установах Академії здібної молоді дедалі більше залежить від розв'язання соціальних проблем, насамперед житлової. Це стосується, зокрема, вільних місць та пристойних умов у наших гуртожитках для аспірантів, надання службового житла для молодих науковців.

Торік наша Академія за рахунок бюджетних асигнувань придбала лише 22 квартири, ще 5 квартир отримано за кошти інвесторів. Зрозуміло, що це надто мало. На 2007 рік, враховуючи наші наполегливі прохання, Академії виділено 30 млн грн на забезпечення житлом своїх працівників. Це на 20 млн більше, ніж було передбачено у бюджеті на минулий рік. Водночас головним розпорядником виділених коштів визначено Мінбуд України. Академія є розпорядником нижчого рівня. Кабінетом Мі-

ністрів затверджено й порядок використання цих коштів, який встановлює досить складні умови придбання житла на ринку, будівництво його за рахунок пайової участі тощо. Тому відповідним підрозділам апарату Президії треба зробити все для того, щоб кошти, виділені для Академії, були освоєні в повному обсязі. Необхідно також значно активізувати зусилля щодо залучення до будівництва житла коштів інвесторів.

Певні позитивні зрушення, які протягом звітного періоду відбувалися в Академії, в її наукових установах і були висвітлені в доповіді, значною мірою є результатом практичної реалізації пропозицій Комісії з подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України. Нагадаю, що ці пропозиції схвалені на сесії наших Загальних зборів у минулому році. Водночас добре зрозуміло, що зроблено ще далеко й далеко не все.

Зокрема, це стосується розв'язання такої важливої проблеми, як взаємовідносини «наука — суспільство». Академія разом з Міністерством освіти і науки ініціювала регулярне проведення, починаючи з 2007-го року, Всеукраїнських фестивалів науки, приурочених до Дня науки. Наше спільне подання з цього питання підтримано Урядом. Слід зазначити, що фестивалі науки є популярною традицією у багатьох провідних країнах світу, а їх проведення — ефективним механізмом популяризації досягнень науки у суспільстві, формування наукового світогляду громадян.

На завершення доповіді хотів би наголосити: всім нам необхідно наполегливо працювати і докладати максимум зусиль для того, щоб науковий потенціал Академії наук зростав і, головне, ефективно використовувався для розвитку економіки, вирішення всіх завдань, які стоять перед українським суспільством.